

Кіровоградський державний педагогічний
університет ім. В.Винниченка, м. Кіровоград

САМОРОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ В ПЕДАГОГІЦІ

Питання інновацій в освіті є предметом численних досліджень, в яких знаходять віддзеркалення різні точки зору на визначення поняття «інновації», його місця і ролі в трансформації освітнього процесу, на значення освіти у формуванні інноваційної моделі розвитку країни тощо.

Однак спостерігається зазвичай зведення суті інноваційних процесів до інструментальних, технологічних механізмів реалізації змісту освіти. Тим часом освоєння педагогами інноваційних освітніх технологій без розуміння їх педагогічної суті, не може забезпечити останнім педагогічного сенсу в практичній діяльності.

Суб'єктивність учня і педагога як учасників інноваційної взаємодії обумовлена особистісними сенсами, що визначають суть інноваційної освіти. Значення особистісного сенсу, рівнозначність не тільки пізнавального процесу, але що самого пізнає відмічені такими педагогами як К.Н. Вентцелем, С.І. Гессеном, П.Ц. Каптеревим, В.Ф. Одоєвським, В.В. Розановим, К.Д. Ушинським. Педагог-інноватор дає можливість учневі зрозуміти природність процесу навчання, дозволяє актуалізувати свій особистий досвід разом з можливістю до саморозвитку. У цьому сенсі теза Е. Гуссерля: «Природне пізнання починається з досвіду і залишається в досвіді» є ключем розуміння педагогічної сутності інновацій в освітньому процесі. Саме опора на особистий сенс як інструмент розвитку педагогічних інновацій є категорією, що визначає їх педагогічну суть.

Діяльність кожного з учасників інноваційної взаємодії відтворює зміст, виправданий їх взаємодією. В даному випадку має сенс говорити про те, що цілепокладання зміщується не на репродукування певних знань, а на створення освітнього поля для розвитку сутнісних сил людини. У інноваційній взаємодії акцент з проектування кінцевих результатів переноситься на забезпечення психологічної повноти і сприятливості актуальної навчально-виховної ситуації, що, у свою чергу, вимагає зміни сенсу педагогічної взаємодії. Саме таким чином інноваційний процес стає особисто-орієнтованим (людиноцентричним, антропоорієнтованим). Фактично ми звертаємося тут до ідеї розвитку і само-

розвитку як однієї з умов реалізації інноваційних технологій в освітньому процесі. Розвиваючи цю точку зору можна припустити, що педагогічні інновації, як співтворчість, здійснювана в суб'єкт-суб'єктній взаємодії, є чинником саморозвитку не тільки учня і педагога, але і педагогічного процесу в цілому.

На нашу думку, педагогічні інновації є процесом, що забезпечує саморозвиток викладачів і учнів на основі якісних змін самого освітнього процесу: варіативності змісту освіти, методичних модифікацій і зміни способів взаємодії всіх її суб'єктів на основі рефлексії як механізму і умови розвитку інноваційної діяльності. У цьому сенсі педагогічні інновації — це постійний творчий пошук, а якщо необхідно, відмова від певних методів і форм, від традиційних або «квазіінноваційних» процесів (зокрема, таких як рання спеціалізація і жорстка диференціація учнів, діагностика готовності до навчання).

І.В. П'янковська

Національний університет «Кієво-Могилянська академія», м. Київ

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВНЗ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Відповідно до вимог Болонського процесу Україна зобов'язалась узгодити освітню політику щодо створення Європейського регіону вищої освіти. Досягнення цілей і завдань Болонського процесу можливе за умови впровадження у навчально-виховний процес ВНЗ України інноваційних педагогічних технологій.

Сучасні педагогічні технології, у контексті загальної оптимізації та модернізації навчально-виховного процесу, спрямовані на задоволення декількох першочергових потреб: формування особистості, що вміє пристосовувати до динамічних умов сучасного ділового світу; комунікабельності майбутнього фахівця своєї справи; розвитку творчої особистості, здатної на продукування креативних рішень; самоактуалізації та самореалізації особистості; студента, що отримує задоволення від процесу навчання та самовдосконалення; професіонала, який вміє та прагне систематично опікуватися неперервною самоосвітою та самовихованням, що є одним із завдань Болонського процесу.

Саме поняття "технологія" є словом грецького походження, яке в оригіналі означає знання про майстерність ("techne" — мистецтво, "logos" — наука, закон). В "Українському педагогічному словнику" (С. Гончаренко) поняття "педагогічна технологія" або "технологія навчан-